

поки триває історичний конфлікт добра і зла. «Земний Міст» – це просторово-часовий інтервал між гріхопадінням і Судним Днем.

Це можна підтвердити, аналізуючи іконографію міста в середньовічному мистецтві. Зазвичай міста в середньовічному мистецтві населялися демонічними фігурами, на картинках та гравюрах зображалися падлі жінки, жадібні міські жителі, жонглери і акробати, які символізували розпусту «земного життя». Характерною рисою утопій у традиційних суспільствах є ретроспективний характер – «ідеальне суспільство» існувало в «золотому віці», в далекому минулому. У новий час, після Відродження, утопічні уявлення про міський простір відображають місце ідеального ладу, розквіт цивілізації. У трактаті Ф. Бекона «Нова Атлантида» описується міське співтовариство, структурним компонентом якого є наука. Життя, засноване на раціональних засадах і науково-технічному прогресі, несе жителям тільки благо. Ф. Бекон зазначає, що вироблений державний устрій і гідне життя міських жителів повинні привести до появи людей, наділених високоморальними якостями, і таких, які чесно виконують свої обов'язки перед містом і не беруть хабарів [3].

Список використаних джерел:

1. Радіонова Л. О. Нова норма як детермінанта «віртуального міста». *Габітус*. Вип. 14. 2020. С. 70-76.
2. Град земний і Град Божий (політичні погляди Аврелія Августина). URL: <https://ibib.ltd.ua/grad-zemnoy-grad-bojiy-politicheskie-18662.html>
3. «Нова Атлантида» Френсіса Бекона як соціальна утопія. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/e1d74270-bee5-4a40-9b20-dfaa74f6df94>

МІСЬКИЙ ПРОСТІР ЯК РЕЗУЛЬТАТ ВЗАЄМОДІЇ МІСЬКОГО СОЦІУМУ

РАДІОНОВА Людмила Олексіївна

канд. філос. наук, доцент,

ЛАПЄЄВА Єва Артурівна

здобувач вищої освіти

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Міський простір має різні значення в залежності від контексту, в якому ви використовуєте цей термін. Можливі аспекти значення міського простору:

Економічне значення: Міський простір може бути місцем для розвитку економіки через розташування підприємств, торгових центрів та інфраструктури.

Соціальне значення: Міський простір може створювати умови для взаємодії та спілкування між людьми. Він може служити як місце для культурних подій, фестивалів, зустрічей та інших соціальних активностей.

Екологічне значення: Міський простір може впливати на навколишнє середовище. Забудова та інші аспекти міського планування можуть мати велике значення для збереження природних ресурсів та зменшення викидів забруднюючих речовин.

Політичне значення: Міський простір може бути об'єктом політичних рішень та конфліктів, особливо в контексті планування міст та розвитку інфраструктури.

Естетичне значення: Міський простір може визначати естетичний характер міста або району, впливаючи на загальний вигляд та враження від міського середовища.

Мобільність та транспорт: Міський простір пов'язаний з системами транспорту та мобільністю. Якість і організація дорожньо-транспортної інфраструктури впливає на доступність та зручність переміщення для мешканців.

Ці аспекти можуть взаємодіяти і визначати загальний характер міського простору. Сучасна соціологічна традиція умовно поділяє міський простір на дві рівні: мікрорівень і макрорівень. На мікрорівні людина організує простір, який можна назвати «особистим», використовуючи визначення Георга Зіммеля як «особистого». Цей простір є своєрідною «малою охоронною зоною» для людини. Проте у міських реаліях щоденне життя включає в себе стикання багатьох «особистих просторів». Як веде себе міський житель на якісно новому – макрорівні?

Людина ділить реальність повсякденного життя з іншими людьми. Без інших людей не може бути повноцінної соціальної взаємодії. Як підкреслює Л. О. Радіонова, у цьому випадку соціальна взаємодія може бути двох видів: реальною (обличчям до обличчя) та анонімною (через соціальні ролі та функції) [1, с. 42-44]. У результаті реальної взаємодії відбувається постійний обмін експресивністю, вона включає безпосередню даність партнера, його дій, атрибутів, і головне – світ збагачується багатьма ознаками конкретної людини. Саме так будується «жива реальність». На протилежному полюсі «живої реальності» є світ анонімності. Анонімність зростає по мірі віддалення людини від свого партнера. «безпосередня даність партнера» замінюється його типізацією, абстракцією, позбавленою унікальних якостей, притаманних живій людині. З різних процесів будується міське життя – існує ближній круг соціальної взаємодії (ситуація «обличчям до обличчя») і периферійний круг (анонімність і типізація).

Отже, у соціологічній традиції міський простір розглядається як результат (взаємодії) соціальних груп. Механізм наділення природного (природного) простору соціокультурним змістом був детально розглянутий М. Еліаде на прикладі того, як релігійна людина – *homo religiosus* – задає онтологічні координати навколишньому світу. Для носія релігійної свідомості простір представляється неоднорідною субстанцією – «в ньому багато розривів, розломів; деякі частини простору якісно відрізняються від інших» [4, с. 22]. Іншими словами, для такої людини існують простори: «священний» – місце сильне і значуще. «Це – розрив простору, який дозволяє створити Світ,

оскільки він виявляє «точку відліку», центральну вісь будь-якої наступної орієнтації», створюючи при цьому певний «Центр Світу»; «неосвячене» – не має структури і вмісту, аморфна зона. Така сегментація простору виявляє певну дихотомію – протистояння «Хаосу» і «Космосу». Якщо, за термінологією М. Еліаде, «Космос» – це «наш світ», то «Хаос» представляє собою «чужорідний ... простір, населений лаврами, демонами, «іншими». Обладнаний і населений простір протистоїть невідомому. У своєму релігійному мисленні релігійна людина відчуває, що вона захищена від впливу «чужорідного» світу всією міццю «свого» – гарантованого та освяченого – простору.

У світському сприйнятті, позбавленому релігійного підтексту, сприйняття простору є однорідним і нейтральним. Воно є максимально геометричним, і його складові частини якісно не виділяються. Проте автор вказує, що такий тип сприйняття світу в чистому вигляді ніколи не існує. Зрештою, будь-яке «ступінь десакралізації Світу, людина, обравши світський стиль життя, не може повністю відокремити себе від релігійної поведінки». Підсвідомо «світське існування зберігає сліди релігійних оцінок Світу». Проте існують певні величини, які свідчать про «неоднорідність простору».

Але якщо для релігійної людини «Центр Світу» – це один певний топос, то для світської людини їх багато. Отже, з онтологічної точки зору «істинна орієнтація» зникає. Інакше кажучи, «більше немає «Світу», є лише осколки руйнівної Всесвіту, тобто аморфна маса безкінечно великої кількості «місць», більш або менш нейтральних, де людина рухається, яка рухається життєвими потребами, звичайними для існування в індустріальному суспільстві».

За подібними уявленнями про простір людина також будує «відносини» зі своїм житлом і містом. Центр міста є найбільш священною частиною. Перше, що роблять люди при заснуванні міста – вибирають його центр. Відносно центру будується планування майбутнього міста. Святість центру закріплюється розміщенням певної будівлі-домінанти – релігійного характеру (храм, піраміда), громадсько-політичного або ділового (будівля міської ратуші, парламенту, урядової резиденції).

Список використаних джерел:

1. Радіонова Л. О. Публічний простір як підґрунтя розвитку сучасного міста / Людське співтовариство: актуальні питання наукових досліджень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 14–15 лютого 2020 року). Дніпро: НО «Відкрите суспільство». 2020. 112 с.

2. Священне і мирське. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Eliade_Mircea/Sviaschenne_i_myrske/